

**Çocuklara Yönelik Aşırı
Tüketimi Tavsiye Edilmeyen
Gıdalar ve İçecekler İle İlgili
Reklamlar İçin Besin Profili
Modeli Kullanım Rehberi**

T.C Sağlık Bakanlığı
tarafından hazırlanmıştır.

Ek 1: SAĞLIK BAKANLIĞI BİLİM KURULU TARAFINDAN ONAYLANAN BESİN PROFİLİ MODELİ VE HAZIRLANAN GIDA VE İÇECEK LİSTESİ

Eğer bir ürün her bir 100 gram total yağda >1g endüstriyel olarak üretilmiş trans yağ asidi içeriyorsa veya “trans yağ asidi yoktur” ifadesi yer almıyorsa reklamı yasaklanmıştır.

- Reklamına İzin Verilmeyecek Gıda ve İçecek Listesi
- Reklamına belirtilen Kriterlere Uyması Halinde İzin Verilecek Gıda ve İçecek Listesi
- Reklamına İzin Verilecek Gıda ve İçecek Listesi

REKLAMINA İZİN VERİLMEYECEK YİYECEK ve İÇECEK LİSTESİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yeralan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Kriter Değerlendirme
1.Çikolata ve Şekerler, Gofretler, Enerji Barları, Tatlı Soslar ve Tatlılar	Çikolata ve kakao içeren diğer ürünler; Beyaz çikolata, jöle, şekerlemeler, kaynatılmış tatlılar, şekerli sakızlar Karameller Likörlü tatlılar Sürülebilir çikolata ve diğer tatlı soslar Fındık-fistik ezmeleri Tahıllı, granüllü, müsli barlar Badem ezmesi	17.04; 18.06; 19.05 in bir kısmı 20.06, 20.08' in bir kısmı 21.06' ın bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamının yapılması yasaklanmıştır
2.Kekler, Tatlı Bisküviler, Meyveli Paylar, Çikolata Kaplı Bisküviler, Kek Karışımları	Pastane Ürünleri Kruvasan Kurabiyeler Bisküviler Pandispanya kekler Yaş pastalar Waffel Meyveli paylar Tatlı poğaç ve çörekler Çikolata kaplı bisküviler Kek karışımları lokma benzeri tatlılar baklavalar	19.01.20; 19.05.20; 19.05.31; 19.05.32	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamının yapılması yasaklanmıştır
3.Cipsler, Gevrek Çerezler	Tüm cipsler ve gevrek çerezler	19.04.10, 19.04.20; 19.05' in bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamının yapılması yasaklanmıştır

REKLAMI YASAKLANAN GIDA ve İÇECEK LİSTESİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
4.Meyve Suları-D	%100 Meyve ve sebze suları Konsantreden oluşturulan meyve ve sebze suları, sütlü ve meyveli karışımlar (smoothies)	20.09	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamının yapılması yasaklanmıştır
5.Enerji İçecekleri-F		22.02' nin bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm içeceklerin reklamının yapılması yasaklanmıştır
6.Alkolsüz Şekerli ya da Tatlandırıcılı Tüm içecekler-J	Kolalı içecekler, Limonata, Portakallı içecekler gazozlar Diğer alkolsüz içecekler Şeker ya da tatlandırıcı ilaveli Mineral ve veya aromalı sular (gazlı dahil)	22.01; 22.02' in bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm içeceklerin reklamının yapılması yasaklanmıştır
7.Yenilebilir Buzlar	Dondurma Dondurulmuş yoğurt Buzlu şekerlemeler (meyveli buzlar) Sorbeler	21.05	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamının yapılması yasaklanmıştır

REKLAMINA AŐAĐIDA BELİRTİLEN KRİTERLERE UYULMASI HALİNDE İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
1.Tuzlu/baharatlı Atıőtırmalıklar	Patlamıő mısır ve mısır gevreği, taneler (kuruyemiő) Fındık ve karıőık fındıklar, tuzlu bisküvi krakerler Pirinç, Mısır, Hamur ya da patatesten yapılmıő diğer atıőtırmalıklar	08.01; 08.02; 10.05; 19.04.10, 19.04.20; 19.05' in bir kısmı; 20.05.20; 20.08.11; 20.08.19; 20.08.99	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramındaki; -eklenmiş Şeker Miktarı(g): 0 -Tuz(g): 0.1-C değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
2.Sütlü ičecekler-E	Tatlandırılmıő sütler Badem Soya Pirinç Yulaf sütleri	04.01' in bir kısmı; 04.02' in bir kısmı 22.02.90	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 2.5 -Eklenmiş Şeker(g): 0 -Şeker olmayan tatlandırıcılar(g): 0 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir

REKLAMINA AŐAĐIDA BELİRTİLEN KRİTERLERE UYULMASI HALİNDE İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
3.Kahvaltılık Gevrekler-G	Yulaf ezmesi Mısır gevreği Çikolatalı kahvaltılık gevrekler Müsli	19.04.10; 19.04.20	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 10 -Toplam şeker(g): 15 -Tuz(g): 1.6 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
4.Yoğurtlar, Ekşi Süt, Kefir, Krema, Diğer Benzer Besinler	Yoğurtlar, Yağlı sütler Aromalı kremalar Fermente sütler ve içilebilen yoğurtlar Peynir bazlı ve diğer yoğurt muadilleri İlave katkıları içeren yoğurt ürünleri (meyveli ve müsli gibi)	04.02' in bir kısmı; 04.03; 04.04; 04.06.10' ın bir kısmı; 19.01.10; 19.01.90; 21.06 ' ın bir kısmı	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 2.5 -Doymuş yağ(g): 2 -Toplam şeker(g): 10 -Tuz(g): 0.2-C değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
5.Peynir	Orta sertlikte ve sert peynirler Yumuşak peynirler Taze peynirler (ricotta ve mozeralle gibi) Rendelenmiş ya da toz peynirler Süzme peynir İşlem görmüş peynir ürünleri	4.06	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 20 -Tuz(g): 1.3 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir

REKLAMINA AŐAĐIDA BELİRTİLEN KRİTERLERE UYULMASI HALİNDE İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
6.Tüketime Hazır ve Kolay Hazırlanan Gıdalar ve Kompozit Yemekler	Pizzalar Lazanya ve soslu diğer makarnalar Kışler Hazır öğünler Yemeye hazır sandviçler İçi doldurulmuş makarnalar Çorbalar ve yemekler Karışım ve hamurlar	16' ın bir kısmı ; 19.01.20' nin bir kısmı; 19.02.19; 19.02.20; 19.05' ın bir kısmı; 20.05' ın bir kısmı ; 21.04	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 10 -Doymuş yağ(g): 4 -Toplam şeker(g): 10 -Tuz(g): 1 -Enerji(kkal): 225 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
7.Tereyağ, Diğer Katı Yağlar ve Sıvı Yağlar	Tereyağ Bitkisel sıvı yağlar Margarinler	04.05;15	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Doymuş yağ(g): 20 -Tuz(g): 1.3 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
8.Ekmek ve Ekmek Ürünleri	Sıradan ekmekler (tahıl, maya ve tuz içeren) Glutensiz ekmekler; mayasız ekmekler Kuru ekmekler Galeta ve tost ekmekleri	19.05.10, 19.05.40, 19.05.90	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 10 -Toplam şeker(g): 10 -Tuz(g): 1.2 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir

REKLAMINA AŐAĐIDA BELİRTİLEN KRİTERLERE UYULMASI HALİNDE İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
9.Taze ya da Kurutulmuş Makarna, Pirinç ve Tahıllar		10; 11’ in bir kısmı; 19.02 19.02.20 hariç.	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 10 -Toplam şeker(g): 10 -Tuz(g): 1.2 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
10.İşlem Görmüş Et, Tavuk ve Balık vb	Sosis, salam, jambon, pastırma, sucuk, tavuk parçaları (nugget) Tütsülenmiş ya da salamura balıklar Tuzlu su veya sıvı yağ içindeki balık konservesi Parmak balık ya da kızartılmış balık	02.10; 03’ ün bir kısmı ; 16 ‘ in bir kısmı	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 20 -Tuz(g): 1.7 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir
11.İşlem Görmüş Meyve ve Sebzeler	Meyve konservesi Sebze ve bakliyatlar Kurutulmuş meyve Sebze ve bakliyat; marmelat Reçel Turşu ve salamura meyve ve sebzeler Haşlanmış meyvalar; meyve kabukları Dondurulmuş patates kızartması Şeker ilave edilmiş dondurulmuş meyveler	07.10; 07.11; 07.12; 07.13; 08.03’ in bir kısmı ; 08.05’ in bir kısmı; 08.06’ in bir kısmı ; 08.11, 08.12, 08.13 ve 08.14; 20.01; 20.02; 20.03; 20.04; 20.05; 20.06; 20.07; 20.08.20, 20.08.30, 20.08.40, 20.08.50, 20.08.60, 20.08.70, 20.08.80; 20.08.93; 20.08.97; 20.08.99	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 5 -Toplam şeker(g): 10 -Eklenmiş şeker(g): 0 -Tuz(g): 1 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir

REKLAMINA AŐAĐIDA BELİRTİLEN KRİTERLERE UYULMASI HALİNDE İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ Devam

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
12.Soslar, Dip Soslar ve Salata Sosları	Salata sosları Domates ketçapı Mayonez Dip soslar Soya sosu Hardal ve hardal tozu	21.03	Kategori kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; -Toplam yağ(g): 10 -Eklenmiş şeker(g): 0 -Tuz(g): 1 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilir

REKLAMINA İZİN VERİLECEK GIDA ve İÇECEK KATEGORİLERİ

Gıda Kategorisi	Kategori Kapsamında Yer alan Gıda ve Gıda Gruplarına Örnekler	Kategori Kapsamındaki Ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Kodu (GTİP)	Reklam Kriterleri
1.Taze ve Dondurulmuş Et, Tavuk, Balık vb.	Yumurtalar	10; 11' in bir kısmı; 19.02 19.02.20. hariç	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamı yapılabilir.
2.Taze ya da Dondurulmuş Sebze, Meyve ve Bakliyat	Meyve ve Sebzeler Kurubaklagiller Nişastalı sebzeler Kökler ve yumrular	07 ; 07.10, 07.11, 07.12, 07.13 hariç ; 08' in bir kısmı 08.01hariç ; 08.02; 08.11; 08.12; 08.13; 08.14	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamı yapılabilir.
3.Sütlü İçecekler-E	Sade, şeker, tatlandırıcı ve aroma içermeyen sütler	4.01' in bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamı yapılabilir.
4.Sade Yoğurtlar, Ayran	Sade, şeker, tatlandırıcı ve aroma içermeyen yoğurtlar	04.02' in bir kısmı; 04.03; 04.04; 04.06.10' in bir kısmı	Bu kategorilerde yer alan tüm gıdaların reklamı yapılabilir

Kısaltmalar ve Açıklamalar

Doy. Yağ = doymuş yağ

A. Uygun olan yerlerde dört basamaklı bir konum sayısı verilmiştir. "bir kısmı" ifadesinin olduğu yerlerde belirtilen pozisyon sayısının gıda ürünlerinin çoğunu (ancak tümünü değil) kapsadığı anlamına gelir. Bazı durumlarda altı haneli bir alt konum sağlanmaktadır, böylece belirli ürünler daha kolay saptanmaktadır.

B. Gıda ürünleri mümkün olan yerlerde ya satıldığı gibi ya da (eğer gerekirse) üreticinin talimatlarına uygun olarak yeniden değerlendirilmesi gerekir.

C. Tuz eşdeğeri

D. DSÖ' nün Çocuk ve Yetişkinler için Şeker Alımı Rehberinde (baskıda) belirtildiği gibi; meyve suları çocuklar için serbest şekerin önemli bir kaynağıdır. Bununla birlikte ulusal bağlamda ve besine dayalı diyet rehberlerine uygun olarak bazı ülkeler küçük porsiyonlarda % 100 meyve sularının pazarlanmasına izin kararı alabilir.

E. Devam mamaları ve büyüme sütleri bu modelin kapsamında değildir. 1986 yılında kabul edilen Dünya Sağlık Asamblesi Kararına (WHA 39.28) göre devam sütleri sütleri olarak adlandırılan özel formüle sütler ile bebeklere sağlanan uygulama gerekli değildir. Ayrıca, tamamlayıcı beslenme öncesinde verilen herhangi bir yiyecek ve içecek emzirmeye başlama veya sürdürülmesine etki edebileceğinden, bu dönem süresince bebekler tarafından kullanılmasının özendirilmemesi ve teşvik edilmemesi gereklidir.

F. Enerji içecekleri tanımı ile ilgili herhangi bir fikir birliği-anlaşma yoktur. Ancak bu tür bir kategori çeşitli alkolsüz içecekleri içerir. Kafein ana bileşen olarak kabul edilirken, genelde bir dizi başka bileşen de mevcuttur. Bunlardan en yaygını guarana, taurin, Glukuronolakton ve vitaminlerdir. Bu içeceklerin ortak bir özelliği; uyarıcı, enerji verici ve performans arttırıcı gibi gerçek ya da algılanan etkilerinin pazarlanmasıdır.

G. Bu kategori için ülkeler minimum diyet posası içeriği için örneğin > 6g diyet posası gibi bir eşik değer seçebilir.

H. DSÖ' nün Çocuk ve Yetişkinler için Şeker Alımı Rehberinde belirtildiği gibi kurutulmuş meyveler çocuklar için önemli bir yoğunlaştırılmış şeker kaynağıdır. Bununla birlikte ülkelerin ulusal bağlamda ve ulusal besine dayalı diyet rehberlerine göre küçük porsiyonlar halinde kurutulmuş meyvelerin pazarlanmasına izin verme kararı alabilir. **I.** DSÖ' nün Çocuk ve Yetişkinler için Şeker Alımı Rehberinde belirtildiği gibi kurutulmuş meyveler çocuklar için önemli bir yoğunlaştırılmış şeker kaynağıdır. Bununla birlikte ülkelerin ulusal bağlamda ve ulusal besine dayalı diyet rehberlerine göre küçük porsiyonlar halinde kurutulmuş meyvelerin pazarlanmasına izin verme kararı alabilir.

J. Alkolsüz Şekerli ya da Tatlandırıcı Tümü İçecekler kategorisi kapsamındaki ürünlerin 100 gramında; Eklenmiş şeker(g): 0, Şeker olmayan tatlandırıcılar(g): 0 değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilmesi yeniden değerlendirilebilir.

K. Tüm cipsler ve gevrek çerezler kategorisi kapsamındaki ürünlerin 100 gramındaki; eklenmiş Şeker Miktarı(g): 0, Tuz(g): 0.1-C değerlerini aşmaması halinde reklamına izin verilmesi yeniden değerlendirilebilir.